

Beszámoló

2025-ben *A figyelem határain* című tervvel pályáztam a Communitas Alkotói Ösztöndíjára. A támogatott időszak alatt igyekeztem a célkitűzéseimet követni, ugyanakkor a felmerülő akadályok és kihívások olykor az eredeti (talán túl ambíciózus) elképzelés újragondolására késztettek. A munka volumene és utólag túl széttartónak bizonyuló volta mellett ez okozott nehézséget: elengedni (egyelőre) azokat a szálakat, amelyekhez még nem sikerült a megfelelő módszertant kidolgoznom.

Tervemben többek közt egy lehetséges kézirat összeállítása szerepelt 10 éves kritikusi munkásságom egyfajta összefoglalásaként: elképzelésemben a válogatott kritikák, recenziók kiegészülnek összegző-szintetizáló esszékkel és tanulmányokkal úgy, hogy az összeálló anyag bizonyos értelemben túlmutasson egy pusztán válogatott gyűjteményen. A tervemben így fogalmaztam: „Ennek a »túlmutatásnak« a lehetőségét egy összehasonlító irodalmi (komparatiztikai) és egy kritikátörténeti távlat keresésében látom, amely főként prózai és lírai beszédmódokra, narratológiai eljárásokra, a narrátori, illetve versalanyi attitűddel szembeni elvárások alakulására, tematikus elemekre, hangulat- és világteremtő eljárásokra/funkciókra koncentrálna, és kevésbé műnemek vagy műfajok szerinti bontásra.” A támogatott időszak első felében, átolvasva az összes addig született írásomat rájöttem, hogy ezekből egy egységes kötet létrehozása erőltetett volna, ugyanis igen széttartó és változatos ez a korpusz, ezért sokkal fontosabbá vált számomra az ezekre építő szintézis jellegű tanulmányok létrehozása. Ugyanez idő tájt Borsodi L. László *Irodalomgrammatikák* című kritikakötetének, melynek szerkesztője voltam, utolsó körös munkálatai zajlottak, ami többek közt abban segítette a saját projektem előrehaladását, hogy a tervezett (erdélyi) kritikátörténeti fókuszú írásaimhoz szolgált tudásanyaggal, irányokkal, ötletekkel. (Az elmúlt év során alakuló írásaim témái/munkacímei: *Mit vett észre az erdélyi irodalomkritika 2015–2025 között? Nagyot futók és kimaradók; A kortárs erdélyi irodalomkritika fórumainak koncepciója; A kritikus magánya.*) A komparatiztikai irányhoz hatalmas rálátást nyújtott Adriana Babeți *Regényszótár a 20. századi közép-európai irodalomból* című munkájának a magyar fordításán dolgozó, Karádi Éva koordinálta csapatban való részvétel. Ugyan a múlt századi regényirodalomra koncentrálna a kötet, de távlatai segítenek a mai irodalmi folyamatok értésében is, ugyanakkor formai-szerkezeti megoldásai (a szótár jellegből származó megbontott linearitás és kronológia) módszertanilag is ihletőnek bizonyultak. Az alkotói tervem tekintetében releváns másik tevékenység, amelyen az ösztöndíj időtartama alatt részt vehettem, a Dánél Móna szervezte *Kulturális kontakt-zónák — román és magyar műfordítók dialógusban* (Andrei Dósa, Kocsis

Francisko, András Orsolya, Koszta Gabriella) című panelbeszélgetés moderálása volt június 5-én a BBTE Bölcsészkarán, amely alapvető információkat és nézőpontokat nyújtott két másik készülő áttekintéshez az alábbi témakörökben: kortárs világirodalom-fordítási tendenciák magyar nyelvre; kortárs román és magyar irodalmi megfeleltethetőségek és átjárások (avagy interferál-e a magyar világ és a román világ egymással kortárs – főként erdélyi – irodalmi művek lapjain).

Továbbá az ösztöndíj ideje alatt több mint 10 kritikát írtam meg, amelyek különböző erdélyi és magyarországi lapokban (Alföld, Élet és Irodalom, Helikon, Jelenkor, Látó, Mércse, Műút) láttak napvilágot, vagy épp megjelenés előtt állnak. Fókuszuk az ösztöndíjra benyújtott terv alapján egyszerre irányul erdélyi magyar szerzőkre (pl. Fancsali Kinga), magyarországi írók, költők munkáira (pl. Kemény István), valamint magyar fordításban megjelent világirodalmi alkotásokra (pl. Samantha Harvey). Amit kevésbé sikerült a kritikairás során érvényesíteni ebben az évben, az a román irodalom magyar recepciójában való részvétel (egy írásom létrejött azonban ilyen téren is, Daniel Bănulescu regényéről).

Az elmúlt év lokális és globális, kulturális, politikai, gazdasági történései mind jobban elgondolkodtattak az irodalomkritikai megszólalás társadalmi, közösségi relevanciájáról, ebben a tárgyban is született egy esszém *Kritika és képzelet* címmel.

Az egyéves támogatás, amellet, hogy szakmai biztatásként hatott, hatalmas segítséget nyújtott a mindennapi megélhetésben, az egyre dráguló könyvek beszerzésében, folyóirat-előfizetések fenntartásában.